

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow

KNO.410.001.02.2022

Pan
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa (dalej: MKiDN, Ministerstwo) ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Piotr Gliński, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Minister) ² od dnia 16 listopada 2015 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Ewa Michalska, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 18523. 2. Iwona Nowacka, główny specjalista kontroli państwowej ⁴ , upoważnienie do kontroli nr KNO/1/2022 z dnia 10 stycznia 2022 r. 3. Łukasz Salamon, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/2/2021 z dnia 10 stycznia 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-4)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonywaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>

¹ W okresie od dnia 1 marca 2021 r. do dnia 26 października 2021 r. – Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, dalej: MKDniS.

² W okresie od dnia 5 października 2020 r. do dnia 26 października 2021 r. – Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Wcześniej, do dnia 1 marca 2022 r. – specjalista kontroli państwowej.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm., dalej: ufp.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza porównawcza dochodów budżetowych, w tym stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 24 w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 24 limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczącej sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono, że wydatki były ponoszone na ogół z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych. W zbadanym zakresie nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości, nie mające wpływu na ocenę ogólną wykonania budżetu państwa w części 24, polegały na:

- zawarciu 21 umów, współfinansowanych ze środków niewygasających z upływem 2020 r.⁷, w ramach Programu Ministra „Ochrona zabytków”, w których termin na wydatkowanie środków został określony w aneksach do ww. umów niezgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19⁸;
- zaakceptowaniu rozliczeń pięciu zadań, współfinansowanych ze środków niewygasających z upływem 2020 r., w ramach Programu Ministra „Ochrona zabytków”, mimo że wydatki na kwotę łączną 960,8 tys. zł zostały poniesione

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁷ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2422).

⁸ Dz. U. poz. 1747, dalej: ustawa o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19.

przez beneficjentów po terminie określonym w art. 21 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19;

- sfinansowaniu z części 24 budżetu państwa kosztów podatku od trzech nieruchomości w łącznej kwocie 1 196,8 tys. zł, które – zgodnie z ustawą budżetową – powinny być finansowane z części 25 – Kultura fizyczna, co stanowiło naruszenie zasady określonej w art. 44 ust. 1 pkt 1 ufp;
- zadeklarowaniu w dwóch wnioskach o przyznanie środków rezerwy ogólnej budżetu państwa na łączną kwotę 16 104,7 tys. zł, że środki te zostaną wykorzystane do końca roku budżetowego, mimo że realizacja zadań w 2021 r. nie była możliwa, w konsekwencji czego środki zostały ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.⁹;
- niepełnej realizacji obowiązków dysponenta części budżetowej, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ufp, w wyniku nieprzekazania przez dwa departamenty merytoryczne Ministerstwa ocen całości gospodarki finansowej 23 jednostek podległych, w związku z czym nie dokonano ocen tych jednostek za III kwartały 2021 r.;
- niezaktualizowaniu zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 października 2013 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa¹⁰;
- nieaktualizowaniu każdorazowo Planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz przypadku braku publikacji aktualizacji ww. Planu na stronie internetowej Ministerstwa, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹¹.

NIK zwraca uwagę na niski poziom wydatkowanych do dnia 31 grudnia 2021 r. środków budżetu państwa (tj. 81,6% planowanych), przy równoczesnym zgłoszeniu do ujęcia w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem 2021 r., łącznej kwoty 994 702,2 tys. zł, stanowiącej 17,3% wydatków planowanych¹². W związku z problemami w realizacji zadań, które miały być sfinansowane środkami na wydatki niewygasające z upływem 2020 r.¹³, NIK wskazuje na ryzyko niewykonania również wydatków niewygasających z upływem 2021 r., ze względu m.in. na niski stan zaawansowania zadań inwestycyjnych planowych do sfinansowania w ramach tych wydatków¹⁴.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sporządzone przez Ministra sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych, stwierdzając, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. W odniesieniu do sprawozdania dysponenta III stopnia w Urzędzie obsługującym Ministra z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) NIK wskazuje, że na wykonanie wydatków (kol. 8 sprawozdania) wpływ miało sfinansowanie ww. podatku od trzech nieruchomości¹⁵.

⁹ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407).

¹⁰ Dz. Urz. MKiDN poz. 43, dalej: zarządzenie w sprawie nadzoru i kontroli.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm., dalej: Pzp.

¹² Pozostałe niewykorzystane do dnia 31 grudnia 2021 r. środki zostały zwrócone do budżetu państwa.

¹³ Z kwoty łącznej 801 539,6 tys. zł wydatkowano 405 088,3 tys. zł, tj. 50,5% środków ujętych w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2020 r.

¹⁴ Do dnia 31 marca 2022 r. dysponent główny przekazał beneficjentom 8,4% środków niewygasających z upływem 2021 r.

¹⁵ Wydatki w łącznej kwocie 1 196,8 tys. zł na koszty podatku od trzech nieruchomości stanowiły 1,01% kwoty zrealizowanych w 2021 r. wydatków i zobowiązań pozostałych do zapłaty dysponenta III stopnia w Urzędzie obsługującym Ministra.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. kontrola dochodów budżetowych w części 24 została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na rok 2021¹⁷ dochody budżetowe w części 24 zaplanowano w kwocie 5 490 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 12 182 tys. zł, tj. 221,9% dochodów planowanych, i były wyższe o 76,2% od dochodów wykonanych w 2020 r.¹⁸ Najwyższe dochody zrealizowano w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (8 827,6 tys. zł) i wynikały one głównie z wpływów ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności¹⁹ (5 563,5 tys. zł).

W Urzędzie obsługującym Ministra (dysponent III stopnia) dochody budżetowe na 2021 r. zaplanowano w kwocie 686 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 483,9 tys. zł, tj. o 29,5% mniej niż planowano i o 83,1 tys. zł więcej niż zrealizowano w 2020 r. Największy udział w dochodach stanowiły wpływy z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych (60,5% ogółu dochodów).

Stan należności pozostałych do zapłaty w części 24 na koniec 2021 r. wyniósł łącznie 7 629,5 tys. zł, w tym 7 436,7 tys. zł stanowiły zaległości netto, tj. należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek kwoty zaległości o 12,4% (z 8 488 tys. zł).

Na koniec 2021 r. w Urzędzie obsługującym Ministra stan należności pozostałych do zapłaty wyniósł 306,4 tys. zł (m.in. z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych), w tym zaległości netto 178,4 tys. zł. W porównaniu do roku 2020 należności były wyższe o 70,8 tys. zł, a zaległości niższe o 1,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 12; 1712-1713; 1724-1729; 1783-1788; 1792; 2061-2066)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR 2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2021 r. w części 24 zaplanowano wydatki w wysokości 4 689 812 tys. zł, a po jej nowelizacji – 5 503 668 tys. zł. Plan wydatków został zwiększony środkami rezerwy ogólnej budżetu państwa (83 768 tys. zł) oraz rezerw celowych (168 762,7 tys. zł), a – na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw finansów publicznych²⁰ – zmniejszony o kwotę 5 326,7 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 5 750 872 tys. zł.

¹⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

¹⁸ Dochody wykonane w 2020 r. – 6 911,6 tys. zł.

¹⁹ Wpływy sklasyfikowane w §§: 295 – Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności; 669 – Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące dochodów majątkowych.

²⁰ Decyzja z dnia 29 grudnia 2021 r. (MF/BP4.4143.16.4.2021.RC) zmniejszająca budżet części 24 (w zakresie wydatków bieżących) o kwotę 5 326,7 tys. zł, z czego w dziale 750 – 2 612,7 tys. zł oraz

Wydatki zrealizowano w wysokości 5 686 121,5 tys. zł (98,9% planu po zmianach), w tym wydatki niewygasające z upływem 2021 r. stanowiły kwotę 994 702,2 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 4 691 419,3 tys. zł, co stanowiło 81,6% planu po zmianach; natomiast do wykazu wydatków niewygasających z upływem 2021 r. zgłoszono 17,3% wydatków planowanych (po zmianach).

Zrealizowane w 2021 r. wydatki (łącznie z wydatkami niewygasającymi z upływem 2021 r.) były wyższe o 324 699,2 tys. zł od wydatków zrealizowanych w 2020 r.²¹

(akta kontroli str. 5-11; 1715-1718; 1724; 1735-1767)

Środki rezerwy ogólnej budżetu państwa zostały przyznane w wysokości 83 768 tys. zł dla 10 podmiotów realizujących, tj.:

- 1) Biura Programu „Niepodległa” (łącznie 20 661,4 tys. zł) na realizację pięciu zadań:
 - „Współorganizacja Narodowej Strefy Kibica EURO 2020” – 1 500 tys. zł,
 - „Zabezpieczenie organizacyjne uroczystości beatyfikacyjnych kard. Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia oraz Matki Róży Czackiej oraz realizacja projektów kulturalnych towarzyszących uroczystości” – 1 995,8 tys. zł,
 - „Wielokanałowa kampania społeczna dot. odbudowy Pałacu Saskiego, Pałacu Brühla i kamienic przy ul. Królewskiej” – 3 625,6 tys. zł,
 - „Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa” – zakup i wyposażenie mobilnych multimedialnych centrów edukacyjnych” – 9 850 tys. zł²²,
 - „Łączy nas Wolność. Obchody 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce” – łącznie 3 690 tys. zł;
- 2) Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum. Rezydencji Królów i Rzeczypospolitej na zakup dzieł sztuki w ramach powiększania kolekcji – łącznie 29 700 tys. zł (na podstawie trzech decyzji);
- 3) Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki²³ na zakup dwóch obrazów – łącznie 15 971 tys. zł (na podstawie dwóch decyzji);
- 4) Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stępczku na dofinansowanie zadania pn. „Zaprojektowanie i wykonanie kompletnej wystawy stałej w nowopowstałym budynku Muzeum” – 6 254,7 tys. zł²⁴;
- 5) Polskiej Agencji Prasowej S.A. (PAP S.A.) na pokrycie działalności bieżącej w IV kwartale 2021 r. – łącznie 5 000 tys. zł (na podstawie dwóch decyzji);
- 6) Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (NIMOZ) na dofinansowanie zadania pn. „Zakup kolekcji dzikowskiej Tarnowskich do zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzeg, realizowanego w ramach programu pn. *Rozbudowa Zbiorów Muzealnych*” – 3 650 tys. zł;
- 7) Narodowego Centrum Kultury na realizację zadania pn. „Koncert *Wielkopoleanie śpiewają Niepodległej 2021*” – 1 000 tys. zł;
- 8) Klasztoru Ojców Dominikanów w Krakowie na utworzenie Muzeum Polskiej Prowincji Dominikanów w części średniowiecznych i nowożytnych zabudowań klasztornych – 1 000 tys. zł;
- 9) Muzeum Śląskiego w Katowicach na realizację projektu „14 dni pod ziemią... historia walki o wolność. 40. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego we wspomnieniach górników” – 419,7 tys. zł;

w dziale 801 – 2 714 tys. zł, w tym środki pochodzące z rezerw celowych z poz. 29 – 2 671 tys. zł (przyznane 20 kwietnia 2021 r. i 29 lipca 2021 r.) i poz. 44 – 43 tys. zł (przyznane 31 maja 2021 r.).

²¹ Tj. 5 361 422,3 tys. zł, w tym 801 539,6 tys. zł – środki ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2020 r. Faktyczne wykonanie wydatków za 2020 r., w związku z niepełnym wykonaniem wydatków niewygasających z upływem 2020 r., wyniosło 4 964 971 tys. zł, w tym 405 088,3 tys. zł – wydatki niewygasające z upływem 2020 r.

²² Środki ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

²³ Dalej: Zamek Królewski na Wawelu.

²⁴ Środki ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

- 10) Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego na zadanie pn. „Zabezpieczenie, upamiętnienie i udostępnienie grobów masowych ofiar obozu zagłady w Sobiborze (etap 1 z 2 – 2021)” – 111,2 tys. zł²⁵.

(akta kontroli str. 643-646; 651-652; 886-888)

Środki rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 166 048,7 tys. zł (po uwzględnieniu wydatków zablokowanych w kwocie 2 714 tys. zł) zostały wykorzystane w 98,4%, tj. w kwocie 163 391,3 tys. zł²⁶, w tym na:

- realizację projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych państwowych placówek szkolnictwa artystycznego w Polsce” w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko 2014-2020”²⁷ (poz. 8) – środki przyznane: 33 898,5 tys. zł, środki wydatkowane w 100%;
- sfinansowanie w 2021 r. dodatku służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla jednego urzędnika służby cywilnej mianowanego z dniem 1 grudnia 2020 r. w Ministerstwie (poz. 20) – środki przyznane: 13,8 tys. zł, środki wydatkowane: 11,5 tys. zł (83,3% środków przyznanych);
- wyposażenie szkół artystycznych prowadzonych przez Ministra w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, w tym w ramach „Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym” oraz na realizację zadań wynikających z „Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 – „Aktywna tablica” (poz. 26) – środki przyznane: 1 137,4 tys. zł, środki wydatkowane: 1 114,2 tys. zł (98% środków przyznanych);
- sfinansowanie całorocznych skutków przechodzących podwyższenia od 1 września 2020 r. wynagrodzeń nauczycieli oraz sfinansowanie zajęć wspomagających uczniów (poz. 29) – środki przyznane: 44 035,6 tys. zł, środki wydatkowane: 41 188,5 tys. zł (93,5% środków przyznanych); środki zablokowane: 2 671 tys. zł;
- sfinansowanie całorocznych skutków kontynuacji i realizacji nowych zadań z zakresu edukacji artystycznej, działalności archiwów państwowych i nadzoru nad nimi przez Centrum Edukacji Artystycznej (CEA), Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych (NDAP) oraz Ministerstwo (poz. 44) – środki przyznane: 9 275 tys. zł, środki wydatkowane: 9 058,9 tys. zł (97,7% środków przyznanych); środki zablokowane: 43 tys. zł;
- sfinansowanie całorocznych skutków przechodzących podwyższenia od 1 października 2020 r. wynagrodzeń pracowników uczelni (poz. 49) – środki przyznane: 30 484 tys. zł, środki wydatkowane w 100%;
- realizację działań w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”²⁸ m.in. przez Narodowe Centrum Kultury, Instytut Książki i Bibliotekę Narodową (poz. 56) – środki przyznane: 49 918,4 tys. zł, środki wykorzystane: 47 635,7 tys. zł (95,4% środków przyznanych), w tym 639 tys. zł zostało ujętych w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

(akta kontroli str. 646-648; 651-652; 655-658; 671-673; 675-680)

²⁵ Beneficjent zrezygnował z dofinansowania z uwagi na brak możliwości wykorzystania środków do końca 2021 r., o czym Minister poinformował Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w dniu 9 listopada 2021 r.

²⁶ W tym 639 tys. zł zostało ujętych w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

²⁷ Dalej: POIŚ 2014-2020.

²⁸ W dniu 21 maja 2021 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – Komunikat Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 15 czerwca 2021 r. o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” (M. P. poz. 566).

W 2021 r. Minister dokonał – na podstawie art. 177 ufp – blokad planowanych wydatków w części 24 w łącznej wysokości 9 735 tys. zł²⁹, z czego następnie kwota 5 326,7 tys. zł – na podstawie decyzji Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2021 r. – zmniejszyła budżet części 24. Blokady wydatków zostały dokonane przez Ministra niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszeń od dysponenta niższego stopnia.

(akta kontroli str. 43-47; 51-71)

Wydatki na dotacje oraz subwencje w części 24³⁰ wyniosły 2 955 567,8 tys. zł³¹, tj. 99,2% planu po zmianach, w tym wydatki niewygasające z upływem 2021 r. – 88 249,8 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 2 867 318,1 tys. zł, z czego w formie:

- dotacji podmiotowej – 1 568 591,1 tys. zł, w tym dla: 121 instytucji kultury oraz pięciu państwowych osób prawnych – 1 451 510,5 tys. zł, a także 142 szkół artystycznych – 77 471,6 tys. zł oraz 19 uczelni artystycznych – 39 609 tys. zł;
- dotacji celowych na wydatki bieżące – 492 745 tys. zł, w tym w ramach Programów Ministra – 93 728,6 tys. zł³² oraz programów realizowanych przez państwowe instytucje kultury – 86 177,1 tys. zł³³;
- subwencji dla 19 uczelni artystycznych – 717 982 tys. zł;
- wpłaty na państwowy fundusz celowy, tj. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków – 88 000 tys. zł.

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 19 949,4 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach, z czego na stypendia 15 881,8 tys. zł³⁴ (tj. 79,6% wydatków ogółem na świadczenia).

Na wydatki bieżące w części 24 wydatkowano 1 419 463,6 tys. zł³⁵, tj. 99,5% planu po zmianach, w tym wydatki niewygasające z upływem 2021 r. wyniosły 6 408,6 tys. zł. Środki przeznaczono na prowadzenie działalności: dwóch dysponentów II stopnia (CEA i NDAP) oraz 301 dysponentów III stopnia (w tym 265 szkół i placówek artystycznych).

Przeciętne zatrudnienie w części 24, w przeliczeniu na pełne etaty, w 2021 r. wyniosło 19 829 osób³⁶ i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2020 r. o 75 osób. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto³⁷ w 2021 r. wynosiło 6 208,29 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2020 r. było wyższe o 370,17 zł, tj. 6,3%.

(akta kontroli str. 1260-1261; 1719-1720; 1789-1791; 2029)

Przeciętne zatrudnienie, w przeliczeniu na pełne etaty, w Urzędzie obsługującym Ministra (dział 750), wyniosło w 2021 r. 452 osoby, tj. o dwie osoby więcej niż

²⁹ Łącznie 10 decyzji, w tym: trzy – na łączną kwotę 2 714 tys. zł – z dnia 15 grudnia 2021 r., trzy – na łączną kwotę 2 212,7 tys. zł – 21 grudnia 2021 r., jedna (400 tys. zł) z dnia 22 grudnia 2021 r., trzy – na łączną kwotę 4 408,3 tys. zł – 31 grudnia 2021 r.

³⁰ Obwieszczenie Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 9 marca 2021 r. w sprawie wykazu jednostek wraz z kwotami subwencji, dotacji podmiotowej i celowej przyznanych poszczególnym jednostkom na 2021 r. (Dz. Urz. MKDNiS poz. 16).

³¹ W tym 12 755 tys. zł – na współfinansowanie projektów ze środków budżetu UE.

³² Tj. Programy Ministra pn.: „Ochrona zabytków” (wydatki sklasyfikowane w rozdziale 92120, §§ 2720, 2730) – 81 617,5 tys. zł, „Teatr” – 7 709,7 tys. zł (wydatki sklasyfikowane w §§ 2810, 2820, 2839, 2840), „Wspieranie archiwów, bibliotek i muzeów poza krajem” (wydatki sklasyfikowane w rozdziale 92105, § 2830) – 3 914,9 tys. zł, „Teatr i taniec” (wydatki sklasyfikowane w rozdziale 92106, § 2840) – 486,5 tys. zł.

³³ W tym objęte szczegółowymi badaniami kontrolnymi dotacje celowe (wydatki sklasyfikowane w §§ 2240, 2250) na realizację zadań w ramach: Programu Wieloletniego „Niepodległa”, Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”, 16 programów własnych instytucji kultury.

³⁴ Wydatki sklasyfikowane w §§: 324 – Stypendia dla uczniów i 325 – Stypendia różne.

³⁵ W tym 10 731 tys. zł – na współfinansowanie projektów ze środków budżetu UE.

³⁶ Dotyczy pracowników zatrudnionych w MKiDN oraz w instytucjach podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych (m.in. w archiwach państwowych, uczelniach i szkołach artystycznych).

³⁷ Łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

w 2020 r. Na wynagrodzenia w dziale 750 wydatkowano 49 768,8 tys. zł, tj. o 7 212,8 tys. zł więcej w porównaniu do 2020 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w MKiDN wyniosło 9 175,70 zł i w porównaniu do 2020 r. było wyższe o 1 294,96 zł, tj. o 16,4%.

W 2021 r. zawarto 19 umów zlecenia na łączną kwotę 774,1 tys. zł, w tym na zadania podstawowe – 14 umów na łączną kwotę 581,8 tys. zł³⁸ oraz na zadania pomocnicze – pięć umów. W porównaniu do roku 2020 poniesiono wyższe wydatki na umowy zlecenia o 72,7 tys. zł, przy czym wykonywały je o cztery osoby mniej.

(akta kontroli str. 2069-2072)

Na wydatki majątkowe w części 24³⁹ wydatkowano 1 291 139,8 tys. zł⁴⁰, tj. 97,4% planu po zmianach, w tym wydatki niewygasające z upływem 2021 r. wyniosły 900 043,7 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 391 096 tys. zł, co stanowiło 29,5% planu po zmianach, z czego 273 772,2 tys. zł na dotacje celowe. Wydatki niewygasające z upływem 2021 r. w zakresie wydatków majątkowych stanowiły 67,9% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 1723; 1735-1753)

Wydatki majątkowe dysponenta III stopnia, łącznie z wydatkami niewygasającymi z upływem 2021 r. (tj. 4 019,7 tys. zł), wyniosły 5 296 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. były one wyższe o 1 094,7 tys. zł, tj. o 26,1%. W planie rzeczowo-finansowym ujęto pierwotnie pięć zadań na kwotę 7 230 tys. zł. W trakcie roku zrezygnowano z dwóch zadań o łącznej wartości 1 887,8 tys. zł⁴¹ oraz wprowadzono nowe zadanie o wartości 12,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 2073-2084; 2086-2120)

Zobowiązania w części 24 na koniec 2021 r. wyniosły 85 053,9 tys. zł⁴² (w tym zobowiązania dysponenta III stopnia – 4 326,2 tys. zł) i wynikały głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania wymagalne stanowiły kwotę 1,2 tys. zł⁴³, w tym zobowiązania powstałe w trakcie roku budżetowego – 0,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 1772-1782; 1792-1793; 2152-2192)

W zakresie części 24 budżetu państwa w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2020 r. ujęto 177 zadań na łączną kwotę 801 539,6 tys. zł, z czego wydatkowano 405 088,3 tys. zł (tj. 50,5% planowanych), w tym:

- 126 zadań na łączną kwotę 308 193,7 tys. zł zrealizowano w całości bądź na poziomie powyżej 80% w łącznej wysokości 302 836,1 tys. zł (tj. w 98,3% planu);
- 43 zadania na łączną kwotę 456 244 tys. zł zrealizowano na poziomie poniżej 80% w łącznej wysokości 102 252,2,7 tys. zł (tj. w 22,4% planu);
- ośmiu zadań na łączną kwotę 37 101,9 tys. zł nie zrealizowano.

Łącznie nie wydatkowano 396 451,3 tys. zł (49,5%), a najwyższe kwotowo niewykonanie wydatków dotyczyło następujących rozdziałów:

³⁸ W tym 72 tys. zł w ramach POiŚ 2014-2020.

³⁹ Obwieszczenie Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 16 marca 2021 r. w sprawie wykazu jednostek wraz z kwotami dotacji celowych na wydatki inwestycyjne przyznanych poszczególnym jednostkom na 2021 r. (Dz. Urz. MKDiNS poz. 18).

⁴⁰ W tym 84 239 tys. zł – na współfinansowanie projektów ze środków budżetu UE.

⁴¹ Zadania, z których zrezygnowano w 2021 r., uwzględniono w projekcie ustawy budżetowej na 2022 r.

⁴² W tym 99,6% kwoty zobowiązań dotyczyło wydatków bieżących, tj. 84 687,7 tys. zł, a pozostała część (366,2 tys. zł) – wydatków majątkowych.

⁴³ Według kwartalnego sprawozdania o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) – na koniec IV kwartału 2021 r., w tym 1,1 tys. zł stanowiło zobowiązanie z tytułu 30% zabezpieczenia należytego wykonania umowy nr 2015/CPI/120/Penteg, zawartej w ramach porozumienia trójstronnego z dnia 6 maja 2015 r. pomiędzy Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministrem Administracji i Cyfryzacji oraz Centrum Projektów Informatycznych.

- 92118 – Muzea – 173 240,6 tys. zł (53%), w tym m.in. na: budowę Muzeum Historii Polski w Warszawie (poza Programem Wieloletnim „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie”⁴⁴) – 86 064,7 tys. zł (76,9% planowanych⁴⁵); opracowanie założeń i kompleksową realizację wystawy stałej do Muzeum „Pamięć i Tożsamość” im. św. Jana Pawła II⁴⁶ – 41 000 tys. zł (68,3% planowanych⁴⁷); utworzenie Muzeum Getta Warszawskiego – 7 075,9 tys. zł (90,6% planowanych⁴⁸); wykonanie wystawy stałej w siedzibie Narodowego Muzeum Techniki – 3 377,6 tys. zł (84,4% planowanych⁴⁹); zadanie pn. „Nowa Wystawa Główna Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau” – 3 111,6 tys. zł (93,4% planowanych⁵⁰);
- 73095 – Pozostała działalność – 59 902,7 tys. zł (62,1%), w tym m.in. na realizację Programu Wieloletniego „Budowa kampusu Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy”⁵¹ – 51 679,1 tys. zł (99,7% planowanych⁵²);
- 92119 – Ośrodki ochrony i dokumentacji zabytków – 54 825,7 tys. zł (97,2%), w tym na: zakup nieruchomości na siedzibę Narodowego Instytutu Dziedzictwa – 49 139,1 tys. zł (99,9% planowanych⁵³); remont konserwatorski, przebudowę i adaptację budynku willa „U Dziadka” – 3 014,6 tys. zł (91,5% planowanych⁵⁴); budowę Centralnego Magazynu Muzealnego – 2 598,8 tys. zł (85,6% planowanych⁵⁵);
- 92114 – Pozostałe instytucje kultury – 48 422,4 tys. zł (63,2%), w tym na: realizację Programu Wieloletniego „Budowa siedziby Europejskiego Centrum Filmowego CAMERIMAGE” – 29 828,4 tys. zł (93,3% planowanych⁵⁶); zadanie pn. „Nadbudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku na funkcję usługową w zakresie kultury – na siedzibę Polskiego Wydawnictwa Muzycznego”

⁴⁴ Dalej: PW „Budowa MHP”.

⁴⁵ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków był m.in. brak porozumienia z Głównym Wykonawcą ws. kontynuowania i rozliczania prac dodatkowych/zamiennych po upływie umownego terminu zakończenia inwestycji.

⁴⁶ Dalej: Muzeum „Pamięć i Tożsamość”.

⁴⁷ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków był brak możliwości prowadzenia prac w pomieszczeniach ekspozycyjnych w związku z niezakończeniem robót budowlano-instalacyjnych.

⁴⁸ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków była m.in. przedłużająca się procedura przetargowa w celu wyłonienia wykonawcy prac projektowych.

⁴⁹ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków była niemożność wyłonienia wykonawcy w kolejnych postępowaniach przetargowych.

⁵⁰ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było opóźnienie w realizacji zadania (etap III) w związku m.in. z wadliwie sporządzoną dokumentacją etapów I i II, która musiała zostać skorygowana przez Wykonawcę przed odbiorami częściowymi.

⁵¹ Dalej: PW „Budowa kampusu Akademii Muzycznej w Bydgoszczy”.

⁵² Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było opóźnienie w realizacji inwestycji w związku m.in. z wydłużającą się procedurą wyłonienia Generalnego Wykonawcy.

⁵³ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było zerwanie negocjacji ws. zakupu nieruchomości.

⁵⁴ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było opóźnienie w realizacji etapu projektowego, w związku z czym dopiero w I kwartale 2022 r. planowane jest ogłoszenie postępowania, którego celem będzie wyłonienie wykonawcy prac remontowych i konserwatorskich.

⁵⁵ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było niezakończenie procesu nieodpłatnego pozyskania przez NIMOZ prawa własności do nieruchomości pod budowę Magazynu.

⁵⁶ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków były przesunięcia w harmonogramie zadania, wynikające m.in. ze zmiany terminu ogłoszenia międzynarodowego konkursu na opracowanie koncepcji architektonicznej.

- 10 471,4 tys. zł (90,5% planowanych⁵⁷); zadanie pn. „Panteon Górnośląski w Katowicach” – 7 904,8 tys. zł (37,7% planowanych⁵⁸);
- 92117 – Archiwa – 29 825,4 tys. zł (47,2%), w tym m.in. na: budowę nowej siedziby dla Archiwum Państwowego w Bydgoszczy – 17 873,7 tys. zł (81,7% planowanych⁵⁹); rozbudowę budynku Archiwum Akt Nowych (AAN) – 7 200 tys. zł (100% planowanych⁶⁰).

W okresie od 30 grudnia 2021 r. do 25 stycznia 2022 r.⁶¹ Ministerstwo przekazało na rachunek Ministerstwa Finansów niewykorzystane przez sześciu beneficjentów środki niewygasające z upływem 2020 r. w łącznej kwocie 127,8 tys. zł. Zwrot niewykorzystanych przez ww. podmioty środków dotacji celowych, których źródłem finansowania były środki niewygasające z upływem 2020 r., nastąpił po terminie wynikającym z art. 168 ust. 1 upf⁶² w związku z art. 21 ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19⁶³.

Dyrektor Departamentu Finansowego, pan Wojciech Kwiatkowski stwierdził, że niektóre instytucje nie zachowały powyższego terminu i dokonały zwrotów w terminie późniejszym, na co Ministerstwo nie miało wpływu.

(akta kontroli str. 92-100; 124; 135-453; 1731-1734)

W pismach, skierowanych do Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej⁶⁴, zgłoszono dodatkowe potrzeby inwestycyjne na 2021 r. w łącznej wysokości 688 000 tys. zł dla 45 imiennie wskazanych jednostek podległych i nadzorowanych, w tym dla:

- 1) siedmiu uczelni artystycznych – 50 629 tys. zł, z czego dla Akademii Muzycznej w Katowicach na opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowę nowego obiektu Akademii – 11 929 tys. zł;
- 2) sześciu szkół artystycznych – 42 371 tys. zł, z czego po 10 000 tys. zł dla Państwowej Szkoły Muzycznej w Ostrowcu Świętokrzyskim i Krotoszynie na rozbudowę szkół;
- 3) trzech archiwów państwowych – 58 722 tys. zł na wydatki inwestycyjne (z czego 40 000 tys. zł dla Archiwum Państwowego w Bydgoszczy na budowę nowej siedziby) oraz 8 000 tys. zł na zakupy inwestycyjne;
- 4) 28 instytucji kultury – 320 358 tys. zł, z czego dla:
 - Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina na budowę Międzynarodowego Centrum Muzyki w Żelazowej Woli – 41 747 tys. zł,

⁵⁷ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków były długotrwałe procedury administracyjne dotyczące uzyskania stosownych pozwoleń, które opóźniły uruchomienie procesu przetargowego i wyłonienie wykonawcy robót budowlanych.

⁵⁸ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków było zakończenie postępowania przetargowego na wykonanie wystawy stałej i podpisanie umowy dopiero w lipcu 2021 r. (z terminem wykonania – 18 kwietnia 2022 r.).

⁵⁹ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków była przedłużająca się procedura przetargowa na wyłonienie Generalnego Wykonawcy prac.

⁶⁰ Wg informacji zawartych w „Karcie oceny zadania”, przyczyną niewykorzystania środków były przeciągające się procedury podziału gruntu, które uniemożliwiły zakup sąsiadującej z AAN działki.

⁶¹ Środki wpłynęły na rachunek MKiDN w okresie od 28 grudnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r.

⁶² Zgodnie z art. 168 ust. 1 upf dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego lub w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 181 ust. 3 podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do dnia 31 stycznia następnego roku albo w terminie 21 dni od dnia określonego w tych przepisach, z zastrzeżeniem art. 151 ust. 2 pkt 6 oraz terminów wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 189 ust. 4 i 4a.

⁶³ Do dotacji z budżetu państwa przekazanych na realizację wydatków ujętych w wykazie, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 168 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

⁶⁴ Pisma z dnia: 9 września 2021 r. (wniosek o dodatkowe środki w wysokości 530 000 tys. zł); 17 września 2021 r. (wniosek o dodatkowe środki w wysokości 42 000 tys. zł, w tym 4 000 tys. zł na dotacje bieżące); 27 września 2021 r. (wniosek o dodatkowe środki w wysokości 120 000 tys. zł).

- Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego⁶⁵ na zakup nieruchomości przy ul. W. Lindleya 16 w Warszawie – 30 000 tys. zł oraz 8 000 tys. zł na dofinansowania udzielane w ramach „Funduszu Patriotycznego”,
 - NIMOZ na budowę Centralnego Magazynu Muzealnego – 30 210 tys. zł,
 - Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach na zakup zespołu dworsko-parkowego – 26 000 tys. zł,
 - Muzeum „Pamięć i Tożsamość” na opracowanie założeń i kompleksową realizację wystawy stałej – 23 676 tys. zł,
 - Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku na budowę Muzeum Westerplatte i rewitalizację Pola Bitwy 1939 – 21 060 tys. zł,
 - Muzeum Narodowego w Warszawie na zakup rysunków Marca Chagalla – 20 000 tys. zł;
- 5) Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego – łącznie 155 920 tys. zł, z czego na: zakup nieruchomości (zabytkowy kompleks „Schwanen” w miejscowości Rapperswil w Szwajcarii) – 120 000 tys. zł; przebudowę i rozbudowę budynku przy ul. Siennej 82 w Warszawie na potrzeby siedziby Instytutu – 30 000 tys. zł; modernizację i przebudowę budynku przy ul. 3 Maja 16 w Augustowie – 5 000 tys. zł; zakupy inwestycyjne – 920 tys. zł.

(akta kontroli str. 16-42)

W związku z wejściem w życie z dniem 22 października 2021 r. ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021⁶⁶ wydatki części 24 zostały zwiększone o 813 856 tys. zł, w tym na:

- 1) dotacje na wydatki majątkowe instytucji kultury (instytucje kinematografii, teatry, centra kultury i sztuki, pozostałe instytucje kultury, muzea) – 350 358 tys. zł (§§ 6220, 6560, 6540, 6550);
- 2) dotacje na wydatki majątkowe innych instytucji (rozdział 92195 – Pozostała działalność, § 6220) – 177 920 tys. zł;
- 3) wydatki majątkowe jednostek budżetowych (CEA, NDAP) – 109 093 tys. zł (§§ 6050, 6060, 6580);
- 4) wydatki majątkowe uczelni artystycznych – 50 629 tys. zł (§§ 6220, 6560);
- 5) dotacje na wydatki bieżące – 92 000 tys. zł (§§ 2300, 2240, 2250), w tym 88 000 tys. zł z tytułu wpłaty na Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków – na podstawie art. 74a ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021⁶⁷;
- 6) wydatki bieżące jednostek budżetowych – 18 856 tys. zł (§§ 4010, 4020, 4110, 4120);
- 7) subwencję dla uczelni artystycznych – 15 000 tys. zł (§ 2520).

(akta kontroli str. 13-15)

W zakresie części 24 budżetu państwa w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r. ujęto 153 zadania na łączną kwotę 994 702,2 tys. zł, w tym:

- 28 zadań, których finansowanie zostało zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 rok na łączną kwotę 242 064,6 tys. zł;
- 70 zadań, które zostały wprowadzone do planu w trakcie roku budżetowego na łączną kwotę 224 984,7 tys. zł, w tym zadania, których źródłem finansowania były środki rezerwy ogólnej oraz rezerw celowych budżetu państwa na łączną kwotę 16 743,7 tys. zł;

⁶⁵ Dalej: Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej lub IDMN.

⁶⁶ Dz. U. poz. 1900.

⁶⁷ Dz. U. poz. 2400, ze zm.

- 55 zadań, które zostały wprowadzone do planu w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok – nakłady na łączną kwotę 527 652,9 tys. zł.

Do wydatków niewygasających z upływem 2021 r. zgłoszono m.in. dotacje na wydatki majątkowe dla:

- Akademii Muzycznej w Bydgoszczy na realizację PW „Budowa kampusu Akademii Muzycznej w Bydgoszczy” – 114 862,8 tys. zł (zadanie zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 rok);
- Akademii Muzycznej w Katowicach na opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowę nowego obiektu Akademii – 11 929 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁶⁸);
- Zespołu Szkół Plastycznych w Zakopanem na zakup i modernizację nieruchomości – 11 410 tys. zł (zadanie wprowadzone do planu w trakcie roku budżetowego⁶⁹);
- Archiwum Państwowego w Bydgoszczy na budowę nowej siedziby – 31 000 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁰);
- Archiwum Państwowego w Katowicach na rozbudowę siedziby – 10 955,7 tys. zł (zadanie wprowadzone do planu w trakcie roku budżetowego⁷¹);
- Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina na budowę Międzynarodowego Centrum Muzyki w Żelazowej Woli – 41 600 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷²);
- Instytutu Dziedzictwa Solidarności na zakup nieruchomości – 14 300 tys. zł (zadanie ujęte w planie w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷³);
- Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej na zakup nieruchomości przy ul. W. Lindleya 16 w Warszawie – 23 818 tys. zł (zadanie ujęte w planie w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁴) oraz 8 000 tys. zł na dofinansowania udzielane w ramach „Funduszu Patriotycznego” (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁵);
- Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku na budowę oddziału w Łebie – 11 000 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁶);
- Muzeum „Pamięć i Tożsamość” na budowę Muzeum – 23 235,1 tys. zł (zadanie zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 rok) oraz opracowanie założeń

⁶⁸ Wg zgłoszenia niezrealizowanych kwot wydatków do wykazu wydatków niewygasających z upływem 2021 r. (pismo Ministra z dnia 3 grudnia 2021 r. do Ministra Finansów), w IV kwartale 2021 r. uczelnia planowała ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego; planowany zakres prac do realizacji w 2022 r. obejmował: roboty budowlane, nadzór inwestorski i autorski nad inwestycją.

⁶⁹ Wg ww. zgłoszenia, na styczeń 2022 r. planowano sfinalizowanie zakupu nieruchomości; na styczeń-kwiecień – przeprowadzenie procedury przetargowej na wyłonienie wykonawcy prac modernizacyjnych; na maj-listopad – przeprowadzenie prac modernizacyjnych.

⁷⁰ Wg ww. zgłoszenia, zadanie jest kontynuacją rozpoczętej w 2021 r. z opóźnieniem inwestycji, w wyniku odwołań oferentów do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej.

⁷¹ Wg ww. zgłoszenia, ze względu na zmianę koncepcji, zaistniała potrzeba dostosowania projektu, co planowano wykonać w grudniu 2021 r., a następnie w 2022 r. – kontynuować realizację zadania.

⁷² Wg ww. zgłoszenia, zaawansowane były prace projektowe; natomiast wydatki na realizację robót budowlanych oraz prac towarzyszących zostaną poniesione w 2022 r., po rozstrzygnięciu postępowania przetargowego na wyłonienie Generalnego Wykonawcy robót budowlanych.

⁷³ Wg ww. zgłoszenia, w 2021 r. zrezygnowano z zakupu nieruchomości i podjęto działania w celu zakupu nieruchomości w innej lokalizacji w 2022 r.

⁷⁴ Wg ww. zgłoszenia, podjęto działania w celu zakupu nieruchomości w 2022 r.

⁷⁵ Wg ww. zgłoszenia, środki zostaną przeznaczone na udzielenie w 2022 r. dofinansowań w ramach programu „Fundusz Patriotyczny”.

⁷⁶ Wg ww. zgłoszenia, w IV kwartale 2021 r. przewidywano rozstrzygnięcie ws. odwołania oferenta do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej; następnie planowane jest zawarcie umowy na wykonanie II etapu inwestycji.

- i kompleksową realizację wystawy stałej – 23 676 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁷);
- Muzeum Historii Polski w Warszawie na realizację PW „Budowa MHP” – 53 360 tys. zł (zadanie zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 rok);
 - Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku na budowę Muzeum Westerplatte i rewitalizację Pola Bitwy 1939 – 21 060 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁸);
 - Zamku Królewskiego na Wawelu na modernizację systemów bezpieczeństwa i instalacji elektrycznych – 12 060 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁷⁹);
 - NIMOZ na budowę Centralnego Magazynu Muzealnego – 30 210 tys. zł (kwota zwiększająca plan w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok⁸⁰);
 - Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego – łącznie 155 826,8 tys. zł, z czego na: zakup nieruchomości (zabytkowy kompleks „Schwanen” w miejscowości Rapperswil w Szwajcarii) – 120 000 tys. zł⁸¹; przebudowę i rozbudowę budynku przy ul. Siennej 82 w Warszawie na potrzeby siedziby Instytutu – 29 560 tys. zł⁸²; modernizację i przebudowę budynku przy ul. 3 Maja 16 w Augustowie – 4 970,8 tys. zł⁸³; zakupy inwestycyjnej – 832,2 tys. zł⁸⁴ (zadania ujęte w planie w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 rok) oraz przebudowę lokalu w budynku przy ul. Królewskiej 2 w Warszawie – 463,8 tys. zł (zadanie wprowadzone do planu w trakcie roku budżetowego⁸⁵).

Do dnia 31 marca 2022 r. dysponent główny przekazał beneficjentom 83 233,3 tys. zł (tj. 8,4% środków zgłoszonych do wykazu wydatków niewygasających z upływem 2021 r.), z czego zwrócono 501,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 1129-1258; 2052-2060; 2863-2869)

Szczegółowemu badaniu poddano 100% wydatków finansowanych ze środków rezerwy ogólnej, w wyniku czego stwierdzono, że⁸⁶:

- 1) wnioski do Ministra Finansów o rozdysponowanie rezerwy ogólnej budżetu państwa kierowano w związku z zarządzeniami Prezesa Rady Ministrów w sprawie przyznania środków za pośrednictwem Ministra dla konkretnej jednostki;
- 2) środki rezerwy ogólnej budżetu państwa zostały wykorzystane w wysokości 83 186,7 tys. zł (tj. 99,3%), z czego kwota 16 104,7 tys. zł została ujęta w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.;
- 3) środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, przy czym w odniesieniu do wydatkowania środków rezerwy ogólnej w ramach dotacji podmiotowej przez

⁷⁷ Wg ww. zgłoszenia, opóźnienia w realizacji inwestycji spowodowane m.in. sytuacją epidemiczną.

⁷⁸ Wg ww. zgłoszenia, na 2022 r. zaplanowano ogłoszenie przetargu na roboty budowlane oraz projekt i wykonanie wystawy.

⁷⁹ Wg ww. zgłoszenia, zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym zakończenie robót modernizacyjno-instalacyjnych planowane jest na maj 2022 r., integracja systemów – do sierpnia 2022 r.

⁸⁰ Wg ww. zgłoszenia, w trakcie był proces przekazania NIMOZ prawa dysponowania nieruchomością; po jego zakończeniu – w 2022 r. planowane jest rozpoczęcie budowy Centralnego Magazynu Muzealnego.

⁸¹ Wg ww. zgłoszenia, prowadzone są negocjacje z właścicielem nieruchomości w miejscowości Rapperswil w Szwajcarii.

⁸² Wg ww. zgłoszenia, w trakcie był odbiór projektu wykonawczego oraz wybór wykonawcy prac rozbiórkowych; na 2022 r. planowane są zasadnicze prace związane z realizacją zadania.

⁸³ Wg ww. zgłoszenia, w trakcie była inwentaryzacja budynku oraz opracowanie projektu i wyceny rozbiórek; na 2022 r. planowane są zasadnicze prace związane z realizacją zadania.

⁸⁴ Wg ww. zgłoszenia, w trakcie był zakup zestawu multimedialnego, laptopa, urządzenia wielofunkcyjnego, komputera; na 2022 r. planowany jest m.in. zakup samochodu.

⁸⁵ Wg ww. zgłoszenia, zakres prac do wykonania w 2022 r. obejmował m.in. pozyskanie dokumentacji niezbędnej do ogłoszenia przetargu na wybór Generalnego Wykonawcy robót budowlanych.

⁸⁶ Nieprawidłowość w zakresie wnioskowania o środki rezerwy ogólnej została opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Biuro Programu „Niepodległa” oraz PAP S.A. departamenty merytoryczne stwierdziły, że:

- Biuro Programu „Niepodległa” przekazało rozliczenie zadań na uproszczonym formularzu sprawozdawczym, ponieważ zadania nie były realizowane w ramach dotacji celowej; koszty wykazane w uproszczonych formularzach sprawozdawczych nie odpowiadają ściśle kosztorysom zamieszczonym we wnioskach o przyznanie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa;
- PAP S.A. przekazało raport roczny z rozliczenia dotacji podmiotowej (w tym rezerwy ogólnej budżetu państwa) do dnia 31 marca 2022 r., a uznanie przez Ministra dotacji za rozliczoną (lub nierozliczoną) nastąpi do dnia 30 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 816-885; 889-1005; 1020-1107)

Szczegółowemu badaniu poddano środki przeznaczone na zadania finansowane z rezerw celowych poz. 49 oraz poz. 56.

Środki z poz. 49 rezerw celowych w łącznej kwocie 30 484 tys. zł zostały przekazane w formie subwencji 19 uczelni artystycznym⁸⁷, od których nie żądano rozliczenia środków, w związku z treścią postanowienia nr 1 z dnia 18 czerwca 2021 r. o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wydanego przez Zastępcę Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Międzyresortowej Komisji Orzekającej w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy ministrze właściwym do spraw finansów publicznych⁸⁸.

Środki z poz. 56 rezerw celowych w łącznej kwocie 49 918,4 zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na wykonywanie zadań w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” w wysokości 47 635,7 tys. zł (tj. w 95,4%), w tym 639 tys. zł zostało ujętych w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

(akta kontroli str. 691-769; 2759-2776)

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie w 2021 r. środków na dotacje (podmiotowe oraz celowe – bieżące i majątkowe) w łącznej kwocie 430 587 tys. zł⁸⁹, w tym pochodzące z rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz rezerwy celowej budżetu państwa (poz. 56). W wyniku powyższego badania stwierdzono m.in., że:

- 1) dotacje celowe na wydatki/zakupy inwestycyjne zostały wydatkowane przez pięć instytucji kultury⁹⁰ zgodnie z przeznaczeniem w łącznej wysokości 112 508,2 tys. zł, z czego kwota 24 958,2 tys. zł została ujęta w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.;

⁸⁷ Komunikat Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 31 marca 2021 roku o zwiększeniu wysokości subwencji dla uczelni artystycznych na rok 2021 (<https://bip.mkidn.gov.pl/pages/posts/komunikat-ministra-kultury-dziedzictwa-narodowego-i-sportu-z-dnia-31-marca-2021-roku-o-zwiekszeniu-wysokosci-subwencji-dla-uczelni-artystycznych-na-rok-2021-3433.php?p=30>).

⁸⁸ W przedmiotowym postanowieniu wskazano m.in., że: „subwencja jest bezzwrotnym, bezwarunkowym transferem z budżetu państwa, który nie podlega rozliczeniu w zakresie wykorzystania – nie istnieje konieczność przedstawiania organom administracji państwowej celów, na które subwencja została przeznaczona”.

⁸⁹ Z kwoty tej wydatkowano 424 887,3 tys. zł, w tym 53 701,9 tys. zł zostało ujętych w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.; środki nierozliczone stanowiły kwotę 404,2 tys. zł; pozostała kwota została zwrócona na rachunek Ministerstwa. Wielkość próby do szczegółowego badania stanowiła 18,1% wydatków poniesionych do dnia 31 grudnia 2021 r. na dotacje (grupy paragrafowe 2 i 6).

⁹⁰ Tj.: Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, Muzeum Getta Warszawskiego, Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji), Muzeum „Pamięć i Tożsamość”, Muzeum Narodowe w Warszawie.

- 2) dotacje celowe na dofinansowanie zadań objętych mecenatem państwa zostały wydatkowane przez 11 instytucji kultury⁹¹ zgodnie z przeznaczeniem w łącznej wysokości 97 290 tys. zł, z czego kwota 12 000 tys. zł została ujęta w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.; dwie instytucje kultury do dnia zakończenia kontroli nie rozliczyły w pełni środków otrzymanych z MKiDN, tj.:
- Instytut Adama Mickiewicza – kwoty 130 tys. zł z tytułu dotacji celowej na dofinansowanie zadań bieżących w ramach programu „Kulturalne pomosty”⁹²;
 - Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej – kwoty 223,9 tys. zł z tytułu dotacji celowej na dofinansowanie zadań bieżących w ramach programu „Funduszu Patriotyczny”⁹³ oraz kwoty 50,3 tys. zł z tytułu dotacji celowej na wydatki inwestycyjne w ramach programu „Fundusz Patriotyczny”⁹⁴.

Dyrektor Departamentu Finansowego (DF), pan Wojciech Kwiatkowski poinformował, że – w przypadku niezwrócenia dotacji – DF planuje rozpoczęcie procedury wszczęcia postępowania administracyjnego o zwrot dotacji, zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁹⁵, a także, że podziela stanowisko Departamentu Dziedzictwa Kulturowego o potrzebie zgłoszenia realizacji programu „Fundusz Patriotyczny” do planu kontroli MKiDN.

(akta kontroli str. 1264-1560; 1562-1563; 1570-1650; 2009-2011; 2870-2878)

Szczegółowym badaniem objęto 52 zapisy księgowe na łączną kwotę 16 155 tys. zł, tj. 14,2% wydatków dysponenta III stopnia, w tym 15 056,1 tys. zł wylosowanych z systemu księgowego zapisów konta 130 – Rachunek bieżący jednostki (Urzędu obsługującego Ministra), z zastosowaniem metody MUS⁹⁶, oraz 1 098,9 tys. zł w ramach doboru celowego. Objęte badaniem wydatki zostały sprawdzone pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. W 50 przypadkach badanych wydatków stwierdzono, że ich realizacja była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, nie stwierdzając tym samym nieprawidłowości⁹⁷.

(akta kontroli str. 2193-2199)

Badaniem szczegółowym objęto cztery postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę 878,9 tys. zł⁹⁸ (w 2021 r. poniesiono z tego tytułu wydatki w wysokości 850 tys. zł), z czego trzy zamówienia do których nie zastosowano przepisów Pzp (zwolnienie na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp – wartość poniżej 130 tys. zł) oraz jedno zamówienie w trybie podstawowym bez

⁹¹ Tj.: Instytut Adama Mickiewicza, Narodowe Centrum Kultury, Instytut Książki, Instytut Teatralny, Biuro Programu „Niepodległa”, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Muzeum Historii Polski, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA.

⁹² Umowa nr 135/DF-VII/2021 z dnia 25 maja 2021 r., na podstawie której Minister udzielił Instytutowi Adama Mickiewicza dotacji celowej w łącznej kwocie 2 500 tys. zł.

⁹³ Umowa nr 246/D-VII/2021 z dnia 9 sierpnia 2021 r., na podstawie której Minister udzielił IDMN dotacji celowej w łącznej kwocie 13 899,3 tys. zł, z czego 4 000 tys. zł zostało ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

⁹⁴ Umowa nr 74/DF-V/AJ/2021 z dnia 29 lipca 2021 r., na podstawie której Minister udzielił IDMN dotacji celowej w łącznej kwocie 28 100,7 tys. zł, z czego 8 000 tys. zł zostało ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

⁹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

⁹⁶ Z ang. *Monetary Unit Sampling* – metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji, dalej: metoda MUS.

⁹⁷ W dwóch przypadkach na łączną kwotę 1 196,8 tys. zł stwierdzono nieprawidłowość, która została opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁹⁸ Umowa nr 083/2021/ZP z dnia 1 lutego 2021 r. na kwotę 84 tys. zł brutto; umowa nr 164/2021/ZP z dnia 23 kwietnia 2021 r. na kwotę 120 tys. zł brutto; umowa zlecenie nr 081/2021/ZL z dnia 2 lutego 2021 r. na kwotę 94,9 tys. zł oraz umowa nr 268/2021/ZP z dnia 13 sierpnia 2021 r. na kwotę 580 tys. zł brutto.

przeprowadzenia negocjacji (art. 275 pkt 1 Pzp). W ramach powyższego badania nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2021 r. w Urzędzie obsługującym Ministra (dysponent III stopnia) nie przeprowadzono postępowań, do których miały zastosowanie przepisy tarcz antykryzysowych lub ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁹⁹.

„Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych MKiDN na rok 2021” został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa w dniu 11 lutego 2021 r. (pod nr 2021/BZP 00006749/01/P), a następnie był aktualizowany¹⁰⁰ i publikowany¹⁰¹.

Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach z 2021 r. zostało przekazane do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zgodnie z terminem wynikającym z art. 82 ust. 2 Pzp.

(akta kontroli str. 2204-2207; 2209-2417; 2445-2466; 2506-2524; 2525-2526)

Zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 1-4 ufp dysponenti części budżetowych sprawują nadzór oraz kontrolę: nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w tym nad dokonywaniem przez te jednostki wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków oraz realizacją właściwych procedur; wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa; realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa; efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów.

W celu realizacji działań nadzorczych i kontrolnych w zakresie planu finansowego, w tym w układzie zadaniowym, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydał zarządzenie w sprawie nadzoru i kontroli.

W obszarze wydatków były przeprowadzane okresowe analizy, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 ufp, w wyniku których zostało sporządzone „Sprawozdanie z wykonania budżetu cz. 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” za I półrocze i III kwartały 2021 r., a także „Ocena jednostek podległych Ministrowi Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu za I półrocze 2021 roku w zakresie części 24 budżetu państwa”, „Ocena jednostek podległych Ministrowi Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu za trzy kwartały 2021 roku w zakresie części 24 budżetu państwa”¹⁰², „Ocena jednostek podległych Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego za 2021 rok w zakresie części 24 budżetu państwa”.

(akta kontroli str. 1808-1932; 2777-2792)

W 2021 r. Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli MKiDN przeprowadziło 30 kontroli, w tym w 17 jednostkach podległych bądź nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego¹⁰³, tj. w: 12 instytucjach kultury, dwóch wojewódzkich urzędach ochrony zabytków, dwóch uczelniach artystycznych oraz u jednego beneficjenta dotacji (fundacja)¹⁰⁴.

(akta kontroli str. 1652-1707; 2032-2051)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2069, ze zm.

¹⁰⁰ Za jednym wyjątkiem – nieprawidłowość opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

¹⁰¹ Za jednym wyjątkiem – nieprawidłowość opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

¹⁰² Nieprawidłowość w zakresie stosowania przepisów zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli została opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

¹⁰³ Pozostałe 13 kontroli dotyczyło działalności jednostek podległych bądź nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw sportu.

¹⁰⁴ W czterech przypadkach kontrole dotyczyły wydatkowania środków publicznych w 2021 r.

1. W 21 umowach, zawartych w ramach Programu Ministra „Ochrona zabytków”, współfinansowanych ze środków niewygasających z upływem 2020 r., termin na wydatkowanie środków został określony w aneksach do ww. umów po dacie 30 listopada 2021 r. (w skrajnych przypadkach – na dzień 31 grudnia 2021 r.), co było niezgodne z terminem określonym w art. 21 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19¹⁰⁵. W konsekwencji czterech beneficjentów wydatkowało środki dotacji po 30 listopada 2021 r. w łącznej kwocie 738,9 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wyjaśnień pani Katarzyny Pałubskiej, dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków, że wydłużenie terminu realizacji zadań następowało w wyniku prośb beneficjentów, którzy uzasadniali konieczność dłuższego prowadzenia prac przyczynami obiektywnymi, wskazuje, że do wydatkowania środków niewygasających z upływem 2020 r. nadrzędne znaczenie miał ustawowy termin określony w art. 21 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19.

(akta kontroli str. 100; 104-121; 124; 133-134; 201-245; 373-423; 454-642)

2. Minister wyraził zgodę na akceptację rozliczeń pięciu zadań, współfinansowanych ze środków niewygasających z upływem 2020 r., realizowanych w ramach Programu Ministra „Ochrona zabytków”, mimo że wydatki na łączną kwotę 960,8 tys. zł¹⁰⁶ zostały poniesione przez beneficjentów po dniu 30 listopada 2021 r., co było niezgodne z art. 21 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu skutkom COVID-19.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wyjaśnień Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, że podjęcie decyzji o nieuznaniu faktur opłaconych po 30 listopada 2021 r. wiązałoby się z koniecznością zwrócenia przez beneficjentów otrzymanych dotacji, a za odstąpieniem od konieczności zwrotu dotacji przemawia zarówno interes publiczny, jak i ważny interes beneficjentów, wskazuje, że obowiązujące przepisy prawa, które miały zastosowanie do wydatków niewygasających z upływem 2020 r., nie przewidywały wyjątków od zasady wydatkowania środków do 30 listopada 2021 r., która była wiążąca zarówno dla beneficjentów, jak i dysponenta środków. W związku z tym NIK nie podziela przedstawionej przez Ministra interpretacji przepisów prawa, że „wydatkowanie środków budżetowych oznacza podejmowanie przez dysponenta środków publicznych decyzji o ich przeznaczeniu w określonej wysokości i na określony cel”, a „wykonanie dyspozycji art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 7 października 2020 r. polega na wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na dokonanie przelewu środków tytułem dotacji celowej na rachunek beneficjenta przed upływem terminu wskazanego w ww. przepisie”.

(akta kontroli str. 544-635; 638; 2005-2006; 2727-2728)

3. Z budżetu państwa części 24 sfinansowano w dniu 9 listopada i 2 grudnia 2021 r. koszty podatku w łącznej kwocie 1 196,8 tys. zł od trzech nieruchomości wykorzystywanych przez Spółkę PL.2012+ sp. z o.o. w Warszawie oraz Centralny Ośrodek Sportu, w związku z trwałym zarządzeniem ustanowionym z dniem 27 kwietnia 2021 r. na rzecz MKDNIS do przedmiotowych

¹⁰⁵ Zgodnie z art. 21 ust. 6 ww. ustawy wydatki ujęte w wykazie, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonane nie później niż do dnia 30 listopada 2021 r.

¹⁰⁶ W tym czterech zadaniach realizowanych na podstawie umów, w których termin wykonania został ustalony na – po dniu 30 listopada 2021 r., oraz jednego zadania, w którym termin wykonania został ustalony na dzień 30 listopada 2021 r.

nieruchomości. W okresie od stycznia do października 2021 r. ww. koszty były finansowane z części 25 – Kultura fizyczna.

Z dniem 26 października 2021 r. zostało utworzone Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wyniku przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu¹⁰⁷.

Dopiero w dniu 22 grudnia 2021 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy MKiDN a Ministerstwem Sportu i Turystyki (MSiT), na podstawie którego MSiT przejął po przekształconym MKDNiS zobowiązania zaciągnięte przez Skarb Państwa do dnia 25 października 2021 r. dotyczące wydatków dysponenta III stopnia w części budżetowej 25 – Kultura fizyczna.

W 2021 r. w MKiDN nie zainicjowano prac legislacyjnych w celu wydania przez Prezesa Rady Ministrów rozporządzenia na podstawie art. 172 ust. 1 ufp, zgodnie z którym w razie zniesienia lub przekształcenia ministerstwa Prezes Rady Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej¹⁰⁸.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowiska Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Dyrektora Generalnego MKiDN, pana Jarosława Czuby, że posiadanie w budżecie części 24 w 2021 r. niewykorzystanych środków finansowych stanowi uzasadnienie dla braku ww. inicjatywy legislacyjnej oraz dokonania przedmiotowego wydatku, ponieważ – zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 44 ust. 1 pkt 1 ufp – wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w ustawie budżetowej, zatem przedmiotowy wydatek powinien być sfinansowany z części 25 – Kultura fizyczna.

(akta kontroli str. 2006; 2527-2652; 2842-2860)

4. W uzasadnieniu dwóch wniosków Ministra o przyznanie środków rezerwy ogólnej budżetu państwa na łączną kwotę 16 104,7 tys. zł zadeklarowano, że środki te zostaną wykorzystane do końca roku budżetowego, mimo że realizacja zadań w 2021 r. nie była możliwa, w konsekwencji czego środki zostały ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

4.1. W dniu 15 października 2021 r. Minister wystąpił do Prezesa Rady Ministrów o zwiększenie budżetu części 24 o kwotę 6 254,7 tys. zł dla Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stępczku na dofinansowanie zadania pn. „Zaprojektowanie i wykonanie kompletnej wystawy stałej w nowopowstającym budynku Muzeum”.

W przedmiotowym piśmie Minister stwierdził, że: „na podstawie przedstawionego harmonogramu realizacji zadania potwierdzam możliwość wydatkowania ewentualnego przyznanego dofinansowania od daty decyzji przyznającej środki rezerwy ogólnej budżetu państwa do lipca 2022 roku. Wnioskowana kwota zostanie zgłoszona do wykazu wydatków, które nie wygasają z końcem 2021 roku (...)”. Według przedstawionego harmonogramu wybór wykonawcy zadania miał nastąpić w okresie: październik – listopad 2021 r., a zadanie było przewidziane do realizacji w okresie: listopad 2021 r. – luty 2022 r.

¹⁰⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1931).

¹⁰⁸ W dniu 23 marca 2022 r. Ministerstwo zwróciło się o uwzględnienie w Wykazie prac legislacyjnych Prezesa Rady Ministrów projektu rozporządzenia w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, określonych w ustawie budżetowej na rok 2022 między częściami budżetu państwa: część 25 – Kultura fizyczna i część 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w łącznej kwocie 10 265,4 tys. zł.

W odpowiedzi¹⁰⁹ na ww. pismo Minister-Członek Rady Ministrów pan Michał Dworczyk stwierdził, że: „mając na uwadze charakter szczególnego instrumentu, jakim jest rezerwa ogólna budżetu państwa, chciałbym zaznaczyć, że wszelkiego rodzaju zapewnienia i promesy nie są możliwe. Przypominam, że przyznana dotacja, zgodnie z jednorocznym charakterem budżetu państwa, powinna być wydatkowana w roku budżetowym, w którym zostanie ewentualnie przyznana, a jednym z wymogów formalnych jest złożenie oświadczenia o możliwości wydatkowania środków do końca bieżącego roku budżetowego”.

Minister poinformował¹¹⁰ Ministra-Członka Rady Ministrów, że „Muzeum zadeklarowało wydatkowanie wnioskowanej kwoty z rezerwy ogólnej budżetu państwa do końca bieżącego roku” oraz że: „W przeprowadzonym przez Muzeum postępowaniu przetargowym najkorzystniejsza oferta opiewa na kwotę 8 842 470,00 zł brutto”. Według zmodyfikowanego harmonogramu zadanie było przewidziane do realizacji w IV kwartale 2021 r.

W piśmie z dnia 10 grudnia 2021 r., skierowanym do Ministra Finansów dotyczącym zgłoszenia przedmiotowego zadania do wykazu wydatków niewygasających z upływem 2021 r., Minister stwierdził, że: „(...) Muzeum Bitwy pod Grunwaldem nie jest w stanie wydatkować przyznanej dotacji. Do końca 2021 roku Muzeum zakończy trwające postępowanie przetargowe i dokona wyboru wykonawcy zadania”.

4.2. W dniu 1 grudnia 2021 r. Minister wystąpił do Prezesa Rady Ministrów o zwiększenie budżetu części 24 o kwotę 9 850 tys. zł dla Biura Programu Niepodległa na zadanie pn. „Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa” – zakup i wyposażenie mobilnych multimedialnych centrów edukacyjnych”.

W notatce z dnia 26 listopada 2021 r. Wydziału ds. Polityki Pamięci w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego wskazano m.in., że jest to przedsięwzięcie bardzo kosztowne, skomplikowane logistycznie i budzące szereg wątpliwości dotyczących zasadności i racjonalności wydatkowania środków publicznych. „W opinii Wydziału ds. Polityki Pamięci akceptacja i realizacja takiego zakupu pociąga za sobą wiele zagrożeń. Pod uwagę należy wziąć przede wszystkim bardzo krótki termin na realizację procedury przetargowej i finalizację zakupu pojazdów, w momencie kiedy rynek samochodowy notuje wielomiesięczne opóźnienia w produkcji zamówionego taboru (...)”.

W ww. piśmie z dnia 1 grudnia 2021 r. Minister potwierdził – na podstawie przedstawionego harmonogramu realizacji zadania – możliwość wydatkowania ewentualnego przyznanego dofinansowania od daty decyzji przyznającej środki rezerwy ogólnej budżetu państwa do końca 2021 roku.

W piśmie z dnia 16 grudnia 2021 r., skierowanym do Ministra Finansów dotyczącym zgłoszenia przedmiotowego zadania do wykazu wydatków niewygasających z upływem 2021 r., Minister stwierdził, że: „Uzasadnieniem niniejszego wniosku jest konieczność przeprowadzenia procedury udzielenia zamówienia publicznego na realizację projektu w trybie art. 132-139 ustawy z dnia 19 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (...)”.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowiska Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, że ponowne wystąpienie do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w sprawie dofinansowania ww. pierwszego zadania „wynikało z konieczności

¹⁰⁹ W piśmie z dnia 20 października 2021 r.

¹¹⁰ W piśmie z dnia 28 października 2021 r.

uwzględnienia uwag KPRM o dwuetapowej realizacji finansowania zadania, czyli w pierwszej kolejności uzyskania decyzji o przyznaniu środków z ogólnej rezerwy budżetu państwa, a dopiero potem ujęcie kwoty dotacji w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.". Należy bowiem zauważyć, że w piśmie z dnia 20 października 2021 r. Minister-Członek Rady Ministrów pan Michał Dworczyk przypomniał m.in., że „przyznana dotacja, zgodnie z jednorocznym charakterem budżetu państwa, powinna być wydatkowana w roku budżetowym, w którym zostanie ewentualnie przyznana”. NIK – w związku z przedstawioną wyżej chronologią udokumentowanych zdarzeń – nie podziela również stanowiska Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, że w dacie wystąpienia o środki rezerwy ogólnej na ww. drugie zadanie „za wcześnie było na stwierdzenie, że istnieje zagrożenie w realizacji zadania do końca 2021 roku”.

(akta kontroli str. 775-777; 889-902; 1006-1019)

5. Dysponent części budżetowej nie w pełni zrealizował obowiązki wynikające z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, co wynikało z niewłaściwego wykonania przez dwa departamenty merytoryczne Ministerstwa zadania określonego w zarządzeniu w sprawie nadzoru i kontroli.

Dwa departamenty merytoryczne Ministerstwa nie przekazały do Departamentu Finansowego w terminie określonym w § 30 ust. 1 pkt 2 zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli, tj. do dnia 1 listopada, ocen całości gospodarki finansowej 23 jednostek podległych, w związku z czym w „Ocenie jednostek podległych Ministrowi Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu za trzy kwartały 2021 roku w zakresie części 24 budżetu państwa” nie dokonano ocen tych jednostek.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wyjaśnień pani Pauliny Florjanowicz, dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego oraz pani Agnieszki Grunwald, zastępcy dyrektora Departamentu Współpracy z Zagranicą, że nieterminowa realizacja zadań wynikała m.in. z braków kadrowych oraz nakładania się z okresem sprawozdawczym innych ważnych bieżących zadań, wskazuje, że te okoliczności nie stanowią uzasadnienia dla braku realizacji innych zadań, które wynikają zarówno z zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli, jak i z przepisów rangi ustawowej.

(akta kontroli str. 1850-1851; 1945; 1950-1951)

6. Zarządzenie w sprawie nadzoru i kontroli, wydane w dniu 30 października 2013 r., nie zostało zaktualizowane¹¹¹, mimo likwidacji niektórych jednostek podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych bądź utworzenia nowych. Podjęte zaś w 2018 r. przez Departament Narodowych Instytucji Kultury działania na rzecz zmian ww. zarządzenia nie zostały sfinalizowane¹¹².

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wyjaśnień pani Agnieszki Komar-Morawskiej, dyrektor Departamentu Narodowych Instytucji Kultury, że – z uwagi na brak potrzeby zmiany ze strony departamentów, które są właściwe i kompetentne w obszarze nadzoru finansowego – Departament nie miał podstaw do dalszych zmian w systemie nadzoru finansowego, wskazuje, że przedmiotowe zarządzenie wymaga zmiany, ponieważ zdezaktualizowało się

¹¹¹ Tj. do dnia zakończenia kontroli (1 kwietnia 2022 r.).

¹¹² Pismem z dnia 28 marca 2018 r. (DIK-ZF.3132.3.2018.AB) dyrektor Departamentu Narodowych Instytucji Kultury zwróciła się do dyrektorów ośmiu departamentów Ministerstwa z prośbą o uwagi i ewentualne propozycje zmiany zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w związku z rozpoczęciem prac, których koordynatorem jest Departament Narodowych Instytucji Kultury. W odpowiedzi dyrektor Departamentu Finansowego poinformował, że „na chwilę obecną nie zgłasza znaczących propozycji zmian, jednak wyraża gotowość do zajęcia stanowiska wobec projektu zmian ww. aktu, który zostanie przygotowany przez Departament Narodowych Instytucji Kultury”; natomiast Biuro Dyrektora Generalnego poinformowało, że „nie zgłasza uwag i propozycji”.

m.in. w związku z tym, że zlikwidowane zostały niektóre jednostki wskazane w zarządzeniu (np. Fundusz Promocji Twórczości, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Centrum Edukacji Nauczycieli Szkół Artystycznych), a inne zostały utworzone (np. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków).

(akta kontroli str. 1999-2002)

7. Stwierdzono jednostkowe przypadki naruszenia przez Zamawiającego (dysponent III stopnia) art. 23 ust. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

7.1. Zamawiający nie dokonał aktualizacji „Planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych na rok 2021” poprzez wprowadzenie nowego zadania pn. „Świadczenie usługi pośrednictwa wydawniczego polegające na zamieszczeniu 20 materiałów dostarczonych przez Zamawiającego w tytułach prasowych o zasięgu ogólnopolskim oraz regionalnym”, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 4 Pzp, zgodnie z którym Zamawiający zapewnia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela wyjaśnień Dyrektora Generalnego MKiDN, pana Jarosława Czuby, że „w zaistniałym przypadku ze względu na pilną potrzebę wszczęcia niemożliwego wcześniej do zaplanowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (...) niewykonalnym było zgłoszenie nieplanowanej zmiany do Planu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego”. Ustalono bowiem, że z wnioskiem o zwiększenie środków na to zadanie wystąpiono do Dyrektora Generalnego MKiDN w dniu 7 czerwca 2021 r., na co ten wyraził zgodę w dniu 16 czerwca 2021 r., natomiast w dniu 13 lipca 2021 r. została oszacowana wartość ww. zamówienia. Zdaniem NIK, sytuacja, w której Zamawiający w ogóle nie informuje o zamiarze realizacji jakiegoś zamówienia (aż do momentu rozpoczęcia procedury zamówieniowej), mimo że już ten zamiar powziął, jest trudna do pogodzenia z celem, któremu służy obowiązek sporządzenia, aktualizacji i publikacji planu zamówień publicznych, tj. dostarczenie aktualnej informacji potencjalnym wykonawcom.

7.2. Zamawiający nie zamieścił na stronie internetowej Ministerstwa jednej¹¹³ z 14 aktualizacji „Planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych na rok 2021”, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 4 Pzp, zgodnie z którym Zamawiający zapewnia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień. Aktualizację planu zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej zamawiającego.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje wyjaśnień Dyrektora Generalnego MKiDN, pana Jarosława Czuby, że niezamieszczenie przedmiotowej aktualizacji nastąpiło w wyniku pomyłki. Natomiast NIK nie podziela stanowiska, że „powyższe niedopatrzenie nie miało istotnego znaczenia z punktu widzenia informacyjnego”. Należy podkreślić, że przepis art. 23 ust. 4 Pzp stanowi jeden ze sposobów realizacji zasady przejrzystości zamówień publicznych, o której mowa w art. 16 pkt 2 Pzp. Zaktualizowany Plan zamówień publicznych ma umożliwić każdemu potencjalnemu wykonawcy proste uzyskanie informacji o zamiarach zamawiających w zakresie planowanych zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 2237-2267; 2416-2425; 2429; 2437-2444)

¹¹³ Dot. aktualizacji nr 2021/BZP 00006749/04/P z dnia 23 kwietnia 2021 r.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki budżetu środków europejskich w części 24 w wysokości 229 177 tys. zł. Kwota ta została zwiększona środkami z rezerwy celowej (poz. 98) w wysokości 164 068,3 tys. zł¹¹⁴ do kwoty 393 245,3 tys. zł. Środki rezerwy celowej zostały wykorzystane w wysokości 98 666,6 tys. zł (tj. w 60,1%). Wydatkowanie środków rezerwy celowej w niepełnej wysokości było konsekwencją złożenia przez beneficjentów wniosków o płatność na niższe – niż pierwotnie zakładano – kwoty wydatków kwalifikowalnych, co wynikało z opóźnień w wykonywaniu prac w związku z sytuacją epidemiczną.

Minister – na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp – dokonał w dniu 23 grudnia 2021 r. blokady wydatków z budżetu środków europejskich na łączną kwotę 1 384,7 tys. zł. Przyczyną blokady było przede wszystkim przesunięcie rozpoczęcia realizacji projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych archiwów państwowych w Polsce – etap I – przygotowanie dokumentacji” w ramach POIiŚ 2014-2020 (I Oś priorytetowa – Zmniejszenie emisyjności gospodarki).

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 292 410,1 tys. zł, co stanowiło 74,4% planu po zmianach. W porównaniu z 2020 r. wydatki były mniejsze o 225 734,6 tys. zł, tj. o 56,4%. Wydatki z budżetu środków europejskich ponoszono w ramach: POIiŚ 2014-2020 – 260 690 tys. zł, Programu Operacyjnego „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020” – 332,6 tys. zł, Regionalnego Programu Operacyjnego „Warmia i Mazury 2014-2020” – 257,1 tys. zł, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 – 30 884,4 tys. zł, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 – 245,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 44; 48-50; 649-650; 652-654; 659-667; 673-674; 1721-1722; 1768-1771)

Szczegółową kontrolą objęto wydatki dysponenta III stopnia z budżetu środków europejskich o łącznej wartości 12,4 tys. zł¹¹⁵, co stanowiło 1,1% wydatków budżetu środków europejskich w Urzędzie obsługującym Ministra poniesionych w 2021 r. (1 096,5 tys. zł). Badane wydatki dotyczyły kosztów najmu powierzchni biurowej dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie POIiŚ 2014-2020. Poddane kontroli wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności, były zgodne z przeznaczeniem i prawidłowo udokumentowane. Nie stwierdzono opóźnień w dokonaniu płatności za wykonanie umów.

(akta kontroli str. 2200-2203)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie części 24 budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. w zakresie wydatków.

Wydatki były ponoszone na ogół z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

¹¹⁴ Zwiększenia dokonano w związku z realizacją POIiŚ 2014-2020 na wypłatę refundacji i zaliczek dla 53 beneficjentów realizujących projekty konkursowe oraz indywidualne w ramach działania 8.1 i 8.2 POIiŚ 2014-2020.

¹¹⁵ Wylosowane w ramach przeprowadzonego losowania wydatków dysponenta III stopnia metodą MUS; poniesione wydatki dotyczyły zapłaty za faktury o łącznej wartości 772,8 tys. zł, których część finansowano w ramach projektu pt. Kompleksowa modernizacja wybranych państwowych placówek szkolnictwa artystycznego, finansowanego ze środków POIiŚ 2014-2020 (I Oś priorytetowa – Zmniejszenie emisyjności gospodarki, Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach).

Stwierdzone w toku kontroli wyżej opisane nieprawidłowości nie miały wpływu na ocenę wykonania części 24 budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego i sprawozdań jednostkowych dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia (w Urzędzie obsługującym Ministra):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb 23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa, które nie wygasły z upływem 2020 r. (Rb-28 NW),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i jednostek podległych oraz nadzorowanych). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 1724-1791; 1794-1807; 2653-2718; 2722; 2729-2740)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe¹¹⁶ i w zakresie operacji finansowych w części 24. Sprawozdania łączne sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek), a kwoty wykazane przez dysponenta III stopnia (w Urzędzie obsługującym Ministra) wynikały z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość

¹¹⁶ Za wyjątkiem sprawozdania dysponenta III stopnia w Urzędzie obsługującym Ministra z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) – w związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, polegającą na dokonaniu wydatku z części 24 budżetu państwa na cel nieustalony w ustawie budżetowej dla dysponenta tej części (tj. na podatek od trzech nieruchomości) w wysokości 1 196,8 tys. zł, co stanowiło 1,01% kwoty zrealizowanych w 2021 r. wydatków i zobowiązań pozostałych do zapłaty dysponenta III stopnia.

sporządzonych sprawozdań. W odniesieniu do sprawozdania dysponenta III stopnia w Urzędzie obsługującym Ministra z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) NIK wskazuje, że na wykonanie wydatków wpływ miało sfinansowanie z części 24 budżetu państwa (zamiast z części 25 – Kultura fizyczna) kosztów podatku od trzech nieruchomości w łącznej kwocie 1 196,8 tys. zł.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że terminy obowiązujące w zakresie wydatków niewygasających z upływem 2020 r. zostały zastosowane również w odniesieniu do wydatków niewygasających z upływem 2021 r. – zgodnie z art. 21 ust. 6, 7 i 10 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw¹¹⁷. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę stwierdzone nieprawidłowości oraz skalę niewydatkowanych środków niewygasających z upływem 2020 r., jak również niedotrzymanie przez beneficjentów terminu zwrotu niewykorzystanych środków, istotne jest wypracowanie mechanizmów zapewniających terminowe wydatkowanie, rozliczenie i przekazanie na wyodrębniony rachunek wydatków niewygasających środków finansowych niewykorzystanych na wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

1. Wydatkowanie środków finansowych części 24 budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.
2. Występowanie o przyznanie środków rezerwy ogólnej budżetu państwa na zadania, których realizacja zakończy się w danym roku budżetowym.
3. Zapewnienie pełnej realizacji obowiązków dysponenta części budżetowej, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ufp, poprzez egzekwowanie od departamentów merytorycznych Ministerstwa prawidłowego wykonywania zadań wynikających z zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli.
4. Dokonanie aktualizacji zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli.
5. Zapewnienie każdorazowego aktualizowania Planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz jego publikacji na stronie internetowej Ministerstwa.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 3 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹¹⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹¹⁷ Dz. U. poz. 1535, ze zm.

¹¹⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia kwietnia 2022 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Małgorzata Motylow

.....
Podpis